

Yasin Suresi Tefsiri

KUR'AN'IN
KALBİNE
YOLCULUK

YASİN PİŞGİN

Şimdi vakt-i dua;

İlaçtır dua

Hüzün işgalinin ilacı

Ve duasızlık, devasız sancı

Yolcusun sen

Dua ettiğin İlah, sahib-i han, hancı

Bir üzüm tanesinin peşinde olma!

Çünkü o bağban, o bağcı

Dua, devanın tükendiği anda ilaç

Dua çırılçıplak kaldığında

İlah'ın sana giydirdiği tac

Zifiri karanlıkta sirac

Arş-ı rahmana mirac dua

Yasin Pişgin

Kalbekarışik

Bismillahirrahmânirrahîm.

Bizi yok iken var eden; kendisine kulluk etmenin izzet ve şerefini bize lütfeden, hakkı görmeyi sağlayacak gözü, işitmeyi sağlayacak kulağı, tefekkür etmeyi sağlayacak aklı, idrak ve iman etmeyi sağlayacak kalbi bize bahşeden ve eşref-i mahlukat ve ekrem-i mevcudat Hz. Muhammed ^(sav) ile bizi hak din olan İslam'a ileten Allah'a sayısız ve sonsuz, hadsiz ve hudutsuz, uçsuz ve bucaksız, dipsiz ve kenarsız hamd ü senalar olsun.

Ve İbrahim'in ^(as) duası, Musa'nın ^(as) niyazı, İsa'nın ^(as) müjdesi, peygamberân-i izâmın ve rusul-i kiramın gıbratı, habib-i edîb, raûfu'r-rahîm âlemlere safa Hz. Muhammed Mustafa'ya, O'nun âline ve ashabına sonsuz salat ve selam olsun.

Allah'ım!

Bize dünyanın ve ahiretin her türlü hayırlarını ihsan eyle.

Dünyanın ve ahiretin her türlü kötülüklerinden, şerlerinden ve musibetlerinden bizi muhafaza eyle.

Cenneti, cemalini kazandıracak, Senin sevgine ulaştıracak hayırları işlemeyi bize nasip eyle.

Bizi ilim, istikamet, iffet, izzet, takva ve verâ üzere kıl.

İsmi her an zikretmeyi, nimetlerine daim şükretmeyi ve Sana her hal üzere hamdetmeyi bize nasip et. Bize sadık bir lisan, selim bir kalp, müstakim bir ahlak ver.

Bizimle kusurlarımızın arasını doğuyla batı, yerlerle gökler arası kadar hatta daha fazla aç.

Gazabından rızana, cezandan affına, Senden yine Sana sığınırız. Ve huşû duymayan kalpten, doymak bilmeyen nefisten, fayda vermeyen ilimden, kabul edilmeyen duadan, kederden, hüzünden, acizlikten, tembellikten, korkaklıktan, cimrilikten ve bunaklıktan da...

Allah'ım!

Bizi katı kalpli olmaktan, gafletten, fakirlikten, yokluktan, zilletten, miskinlikten, zulmetmekten ve zulme uğramaktan koru.

Gözümüzün, gönlümüzün, dilimizin, elimizin, nefsimizin, çirkin arzularımızın şerrinden, şeytanın vesveselerinden Sana sığınırız. Sen bize mukayyet ol.

İşlerimizi dağıtma, yünümüzü şaşırtma, borçtan, düşmanın galebe çalmasından, dostlarımızı üzecek, düşmanlarımızı güldürecek durumlara düşmekten Sen bizi koru.

Son nefesimizde bize az ağrı, âsân ölüm nasip eyle.

Ölümü bize kolay kıl Allah'ım.

Kabirde sorguyu, suali, mizanı, sıratı, cenneti, rıdvan-ı ekberini bize kolay kıl Allah'ım.

Bizi evvacımızla, evladımızla, ahfadımızla, akranımızla, yaranımızla Efendimizin hamd sancağı altında cem eyle Allah'ım. Bizi Peygamberimizin ilgisine, sevgisine ve şefaatine nail eyle.

Bizi firdevs-i âlâda Ona komşu eyle.

Bizi cennet nimetleriyle nimetlendir.

Nesillerimizi ve nefislerimizi ıslah eyle. Nesillerimizden fasık, facir ve günahkar getirtme Allah'ım. Hakkı hak bilip ona uymayı, batılı batıl bilip ondan sakınabilmeyi bize nasip eyle.

Ümmet-i Muhammed'e izzet ve itibarını iade eyle. Onu hiçbir zaman, hiçbir yerde hor, zelil ve hakir düşürme. Devletimizi ve milletimizi kıyamete kadar vakar üzere payidar eyle. İslam düşmanlarına fırsat verme. Merhametsizleri bize musallat etme.

Yâ Erhame'r-Râhimîn!

Bize gazabınla değil, rahmetinle muamele eyle.

Kaldıramayacağımız yükleri bize yükleme.

Zalimleri bize güldürme.

İçimizdeki beyinsizlerin yaptıklarından dolayı bizi helak etme.

Üzerimizdeki kara bulutları dağıt.

Dağıt ki, besmele yine ekmeğimizin bereketi olsun.

Ve iki cihanda aziz ümmet Muhammed ümmeti olsun.

Âmîn Yâ Muîn!

Giriş

Zaman akıyor. Her an adım adım bizi bekleyen -Mevlânâ Hazretleri'nin ifadesiyle- bu tarafta gözümüzü yumduğumuz zaman öteki tarafta açacağımız, mekansızlık âleminin boşluğunda olacağımız ve bu dünyada yaptığımız ameller hayırdan yana ise cennet ve rıza, şerden yana ise bahsetmekten bile çekineceğimiz o korkunç akıbeta, onu bulacağımız bir zamana doğru adım adım ilerliyoruz.

“Akıyor zaman ve an uçurumdan düşen şelale
Kaptan kaba gire gire baksana geldik ne hale”

Öyle diyor Şair: Zaman bir akarsu, bir şelale gibi elimizden, avucumuzdan kayıp gidiyor. Allah ^(cc), belki de elimizdeki en kıymetli nimet olan ömür nimetini yeniden idrak edebilmeyi bize nasip etsin.

Fahreddin er-Razi, Asr suresinin tefsirini yaparken bir buz satıcısını misal verir. Sıcak bir yaz günü elindeki tek sermayesi, hızla eriyen buzlar olan bir buz satıcısıdır bu. Ağlayarak ve haykırarak şöyle der; “Bütün sermayesi erimekte olan şu kişiye yardım edin de onu iflas etmekten kurtarın.” Tıpkı bu buz satıcısı gibi bizim de elimizde anbean erimekte olan zaman. Elimizdeki en kıymetli ve belki de kıymetinden en çok gafil olduğumuz sermayedir zaman.

Her anın kıymetini bilmeyi Allah nasib eylesin. Çünkü bu fark ediş hali üzerimizdeki bütün nimetleri, bütün görevleri, bütün ödevleri hakkı layıkıyla ifa etmenin de sırrıdır.

Bu kadar -izm ve ideolojinin, yaklaşım biçimlerinin, felsefenin, akımların, akıntıların olduğu bir zaman diliminde, insanın maneviyatını bu kadar bozguna uğratan, afakını bunaltan bu kadar fikriyatın olduğu bir zaman diliminde, bu kadar yolun, yordamın içinde, insan hakikat arayışının gerçek karşılığını nasıl bulacak? Niçin doğduk? Nasıl yaşayacağız? Öldükten sonra ne olacak? Ne yapmakla vazifeliyiz? Bunlar devasa sorulardır. Tarih boyunca insan kâh kendi kısır aklıyla, kâh gönderilen peygamberler aracılığıyla bu sorulara cevap bulmaya, varoluşsal anlamını çözmeye, kendisini keşfetmeye gayret etmiş. İnsanın asıl çabası budur. Belki de bundan dolayı Cenap Şahabettin *Tiryaki Sözler*'de; "İnsan ölümü öldürmedikçe dinin hakkından gelemez." der.

Çünkü insanın önünde devasa bir ölüm hakikati var ve insan ölümden sonra yok olmayı, toprak olmayı kabul edemiyor. Fıtratında bir sonsuzluk arzusu var. İnsan beynini kemiren devasa soruların cevabını nasıl bulacak? Ölüm sonrası nasıl çözümleyecek? Bu kadar "soru" nun, bu kadar "sorun" un ortasında kurtuluş yolu nedir? Herkesin "kendince" bir yol tuttuğu ve herkesin tuttuğu yolu en doğru yol gördüğü bir zaman diliminde elimizden kim tutacak? Bizi istikamete kim sokacak? Biz kimiz? Nereye gidiyoruz? Öldükten sonra bize ne olacak? Yoksa etlerimiz, kemiklerimiz, iliklerimiz, sinirlerimiz toprak mı olacak? Ölümden sonra bir başka hayat mı var? Bir hesap, bir sırat, bir mizan mı var?

İşte bütün bu soruların ve bütün bu devasa cevap içeren istifhamların peşine düştüğümüz için Kur'an'a yöneldik.

Çünkü Azîz ve Celîl olan Allah Kitab'ını bizzat Kitab'ında şöyle tanımlıyor; “Yol gösterici, yolların içerisinde en doğru yola sevk eden bir hidayet rehberi.” İnsanın üstesinden gelemediği buhranlarının, ruhunda çözüm bekleyen ıstıraplarının, travmalarının da çözümü Kur'an'da. وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ (Yûnus 57) dedi Kitab'ı için. Göğüslerin içinde insanın başına bela hastalıkların çözümü de Kur'an'da. İnsan onu anlar, gereklerini doğru bir şekilde tatbik ederse dünyanın da ahiretin de mutluluğu Kur'an'da.

İmam Şafî Hazretleri'nin mühim bir ifadesi vardır;

“Ku'ran'da bir sure var ki, Kur'an'a dair sadece o sure indirilmiş olsaydı, başka hiçbir sure indirilmeseydi bile insanı hidayete, mutluluğa ulaştırmaya yeterdi.” der Asr suresinden bahsederken. Asr suresinde Allah (cc), “Asra yemin olsun ki insanlar zarardadır, ziyandadır, hüsrandadır, yıkımdadır, mutsuzluk halindedir. Sadece iman edip salih amel işleyenler, hakkı ve sabrı tavsiye edenler hariç” der. Çözüm Allah'ın Kitabı'dır. Bu Kitap insanı kendisinden daha iyi bilen, daha iyi tanıyan, insanı yaratan, Allah'ın onun fitratıyla uygun olarak indirdiği ilahi kanundur. “أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ” (Mülk 14) “Yaratan yarattığını bilmez mi?” Yarattığını çok iyi bilen Yaratan'ın, insanın derdine, yaratılış gayesine uygun bir biçimde indirdiği, ondan istifade ettiği takdirde insanın doğru yolu bulacağı, izzetini, şerefini kazanacağı; elinin tersiyle bir kenara ittiğinde de elindeki, dünyasını, istikametini, ahiretini, mutluluğunu berbat edeceği kıstas Kur'an-ı Kerim'dir.

Kur'an Dünya'nın “Kalbi”ne İndi

Kur'an Peygamber Efendimiz'in kalbine indi. Aslında Dünya'nın kalbine indi. Dünya haritasını karşınıza koysanız,

“Dünya'nın merkezi neresidir?” deseniz, “Medeniyet Üçgeni” diyebileceğim Asya, Avrupa ve Afrika'nın tam ortasıdır Orta Doğu. Orta Doğu'nun ortasında Hicaz, Hicaz'ın ortasında, Kur'an'ın “Ümmülkurâ” diye ifade ettiği Mekke. ^(Şûrâ 7) “وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا Ümmülkurâ (Mekke) ve çevresindekileri uyarman için böyle Arapça bir Kur'an indirdik.”

Niçin? “Şehirlerin anasını, başkentini ve onun etrafındaki şehirleri uyarman için,” buyurdu. Müfessirler, “Ümmülkurâ neresi?” sorusu üzerinde düşünmüşler. Bir özel anlam, bir genel anlam vermişler. Genel olarak incelediğinizde, çıplak gözle hiçbir ekonomik ve sosyal durumu göz önüne almadan haritaya baktığınızda, Ümmülkurâ'nın üç kıtayla aynı anda teması olan Orta Doğu olduğunu görürünüz.

“Kur'an niçin sürekli Orta Doğu'ya gönderilmiş peygamberlerden bahsediyor? Başka bir yere peygamber gönderilmedi mi?” sorusu çokça sorulur. Elbette gönderildi. Kur'an'ın ifadesiyle, ^(Fatır 24) “وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ” “Hiçbir ümmet yoktur ki içlerinden bir uyarıcı gelip geçmemiş olsun.” Yeryüzünde kendilerine peygamber gönderilmemiş hiçbir toplum yoktur.

Niçin özellikle Orta Doğu'dan bahseder? Çünkü Orta Doğu jeopolitik açıdan dünyanın odak noktasıdır. Geçmişte de öyleydi, şimdi de durum aynı. Bu sonuca ulaşmak için başımızı kaldırıp Akdeniz'e bakmamız yeterlidir. Yüz küsür savaş gemisi nerededir? Bütün namlular nereye çevrilmiştir? Gidin bugün pek çok ülkenin ana haber bültenlerine bakın ilk iki, üç haber Orta Doğu hakkındadır. Orta Doğu merkezdir. Dünyanın merkezidir. Jeopolitik açıdan böyledir. Şimdi Akdeniz'in altında şu kadar milyon metre küp petrolden ve

doğalgazdan bahsediliyor. Adeta denizin altında bir deniz var. Ve bütün devletlerin gözü Orta Doğu'da. Dini açıdan da merkez. Jeopolitik açıdan böyle bir yere indi Kur'an.

Ayrıca Orta Doğu, dünya üzerinde insanın Allah'a yönelmek için kurduğu iki büyük mabede de ev sahipliği yapıyor. Peygamber eliyle kurulmuş iki büyük mabed. Birincisi Beytullah'tır. Allah ^(cc) Kur'an'da bu gerçekten bahsederken şöyle buyurmuştur; **إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ** (Âl-i İmran 96) "Gerçek şu ki, insanlar için yapılmış ilk ev, âlemlere bir hidayet ve bir bereket kaynağı olan Mekke'deki evdir."

İnsanların Allah'a yönelmeleri için kurulmuş ilk mabet Mekke'deki Ka'be'dir; o âlemler için rahmettir. İslami kaynaklarda onu ilk Hz. Adem'in inşa ettiği söylenir. İkinci defa Hz. İbrahim ve İsmail'in onu temellerinden tekrar yükselttikleri bildirilir. Yine bir peygamberin kendi elleriyle inşa ettiği diğer mabed, Mescid-i Aksa'dır, o da Orta Doğu'dadır. Orta Doğu bir diyanet merkezidir. Hatta eski İslami kaynaklarda, atamız Hz. Adem yasak ağacın meyvesinden yiyip cennetten çıkartıldığında Hindistan'da Sri Lanka'ya, Hz. Havva annemizin de Cidde bölgesine indirildiği, daha sonra onların Allah'ın lütfu keremiyle tövbelerinin kabul edildiği ve Arafat'ta buluştukları anlatılır. Bu açıdan da Orta Doğu bir merkezdir.

Şu halde diyebiliriz ki; şehirlerin merkezine indirildi Kur'an. Dünyanın kalbine indirildi.

Kur'an'ın İndirildiği Dönemde Hicaz

Hicaz'da Yahudiler

Hayal edelim o dönemi... Kur'an nasıl bir yere indirildi? Hiç kimsenin olmadığı bomboş bir çöl müydü Hicaz?

Kur'an'ın indirildiği dönemde Hicaz'da üç din vardı. Artık çığırından çıkmış, istikametini kaybetmiş üç din. Bunlardan biri Yahudilik. Medine Yahudiler için önemli bir yerleşim yeri çünkü Miladî 1. yy.da Doğu Roma İmparatorluğu Beyt-i Makdis'i kuşattığı zaman oradaki Yahudilerin hepsini sürgün etmiş ve üç Yahudi kabilesi Medine'ye yerleşmişti: Beni Kurayza, Beni Kaynuka ve Beni Nadir. Kur'an ilk andan itibaren onlara meydan okur. Çünkü Yahudilik artık rayından çıkmış, istikametini kaybetmiş. Arkalarına bir sürü peygamber kültürünü aldıklarını iddia eden ama hakikatte zıvanadan çıkmış bir dindir.

Hangi noktada vahyin rehberliğini bırakmışlardı?

Kur'an onları şiddetle eleştirerek diyor ki; وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ ^(Tevbe 30) "Yahudiler 'Üzeyir Allah'ın oğludur' dediler."

Üzeyir Allah'ın oğlu dediler; böylece istikametten sap-
tılar. Bu noktada durup bir düşünmek gerekiyor. "Üzeyir"

Kur'an'da bir yerde geçer. Bir yerde de tefsir âlimlerimizin ifadesiyle üzeri örtülü bir şekilde “müphematu'l Kur'an” olarak belirsiz, doğrudan bir betimleme olmaksızın zikredilir. Üzeyir'e “Allah'ın oğlu” diyorlar. Hz. Süleyman var; Allah'ın rüzgarları emrine verdiği, cinleri emrine verdiği, hayvanları emrine verdiği ulu bir hükümdar. Hz. Musa var; denizleri yarmış. Hz. Davud var; dağlar onunla birlikte Allah'ı tesbih etmiş.

Yahudiler niçin bu peygamberlerden biri yerine Hz. Üzeyir'e Allah'ın oğlu demişler?

Beit-i Makdis MÖ. 6. yy'da Keldani hükümdarı Buhtü'n Nasr tarafından yerle yeksan edilince, Üzeyir^(as) Beit-i Makdis'e gidiyor. Şöyle bir bakıyor, Buhtü'n Nasr çıkarken şehri yıkmış, yerle bir etmiş. Ve Tevrat'ı bilen ne kadar Yahudi din adamı varsa hepsini kılıçtan geçirmiş. Üzeyir^(as) Beit-i Makdis'te bu manzarayı görünce; “Allah bu şehri ve ahalisini nasıl diriltir?” demiş. Allah^(cc) şöyle buyuruyor;

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“Yahut evlerinin duvarları çatıları üzerine yıkılmış, ıssız bir kasabaya uğrayan kimsenin durumu gibi. Bu kişinin, ‘Allah, bütün bunları öldükten sonra nasıl diriltecek?’ demesi üzerine Allah onu yüzyıl ölü olarak tuttu, sonra diriltti. ‘Ne kadar kaldın?’ diye sordu. ‘Bir gün veya günün bir kısmı kadar kaldım’ dedi. Allah ‘Hayır, yüzyıl kaldın. Anlamak için yiyeceğine içeceğine bak, henüz değişmemiş; eşeğine bak,

-seni insanlara bir işaret kılmamız için- ve kemiklere bak, onları nasıl düzeltiyor ve üzerini etle kaplıyoruz’ buyurdu. Artık o adam için durum açıkça ortaya çıkınca, ‘Biliyorum ki Allah kesinlikle her şeye kadirdir’ dedi.” (Bakara 259)

Her ne kadar ayette açıkça zikredilmese de tefsir âlimleri “kasabaya uğrayan kimse”nin Hz. Üzeyr olduğunu söylerler. Bunlar hikaye değil, mitoloji değil, efsane değil; masal hiç değil. Yaşanmış ve bizzat Kur’an tarafından nakledilmiştir.

Hz. Üzeyir ortadan kaybolduktan, öldükten 100 yıl sonra yeniden ortaya çıkıyor. “Ben Allah’ın peygamberiyim” diyor. İsrailoğulları’nın arasına girdiğinde bir de bakıyor ki Buhtu’n Nasr Tevrat’ı bilen bütün din adamlarını kılıçtan geçirmiş. Tevratları da yok etmiş. Üzeyir^(as) Tevrat’ı tekrar kendisine vahyettiği için Allah’a dua ediyor. Ve Allah onun kalbine, Tevrat’ı tekrar Hz. Musa’ya vahyettiği gibi vahyeyiyor. İşte İsrailoğulları bu hadiseyi görünce Hıristiyanların tıpkı Hz. İsa’yı yanlış yorumlamaları gibi Hz. Üzeyir’i yanlış yorumluyorlar. O’na “Allah’ın oğlu” diyorlar.

Bu duruma tarihte sıkça rastlanır. Hz. Musa’nın asası bir ejderha olduğunda, Kur’an’daki ifadesiyle; sihirbazların yaptıkları bütün düzenbazlıkların hepsi alaşağı edildi; sihirbazların hepsi secdeye kapandı. Firavun kibirlendi de kibirlendi; iman etmedi. Delil aynı delil; göz başka. Hakikat aynı hakikat; kafa ve kalp başka. Firavun da asayı bile isteyey yanlış yorumladı, mucizeyi örtbas etmeye çalıştı.

Bu yanlış yorumlama çok derin bir mevzudur ve insanın hakka ya da batıla yönelme iradesi ve tercihleri ile yakından ilgilidir. Örneğin Kur’an’da Ankebut suresi vardır. Ankebut, “örümcek” demektir. Neml suresi vardır; “karınca” demektir. Nahl, “arı”dır. Kur’an’ın en uzun suresi olan Bakara “inek”

demektir. Müşrikler toplanmış; “Bu Kur’an Allah’ın kelamı olamaz. Şuna bak; karınca diyor, bal arısı diyor, inek diyor, örümcek diyor. Bu Allah’ın kelamı olamaz,” deyince, siz şimdi Allah örümcek suresi indirdi, karınca suresi indirdi, inek suresi indirdi diye bunun üzerinden Allah’ı mı sorguluyorsunuz? Halbuki, (Bakara 26) **إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا** “Şüphe yok ki, Allah herhangi bir şeyi, bir sivrisineği, hatta onun da ötesindeki misal vermektan utanıp çekinmez.” **فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ** “Bunun karşısında iman edenler onun, Allah’tan gelen gerçek olduğunu bilirler.”

Ayetin devamında “İman edenler” buyuruluyor. Ortada duran bir hakikat, bir mucize, bir burhan, bir delil var fakat yorum tamamen farklı. İman edenler, onun Rablerinden gönderilmiş bir hak olduğunu bilirler.

İman ile bilgi arasında doğrudan bir ilişki vardır. İman kilise dogmatizminde olduğu gibi kör bir teslimiyet değil, bir ön aydınlanmadır. İman ufku açar. İman zifiri karanlıkta havaya atılmış bir işaret fişegidir adeta; ufku aydınlatır, adım atacağın yeri gösterir. (Bakara 26) **وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا** “inkar edenlerse ‘Allah misal olarak bununla neyi kast ediyor?’ derler.”

Aynı delil konusunda kafirler ne diyor? “Allah misal olarak bununla neyi kast ediyor?” Yani koskoca Allah getire getire bu basit sineği mi bize delil olarak getirdi? Allah bununla neyi kastetti ki, derler.

Hakikatle yüz yüze geldiğin vakit iradeni hakikatten yana kullanma mevzusu çok mühimdir. Şair diyor ki; “İbretler tonla ama alanlar gramla alıyor.”

Kur’an’ın mücadelesinin büyüklüğünü görmemiz açısından Orta Doğu’nun kalbi üzerine yaptığımız analiz çok

Giriş

önemlidir. Hz. Peygamberin çilesinin büyüklüğünü görmemiz gerekiyor. İçinde bulunduğumuz şimdi, şu anda, İslam coğrafyasının bir kan gölü haline geldiği şu zaman dilimi içerisinde yeniden ve en derinden bilmemiz gerekiyor ki mücadele söylemi, mücadele metodu, üslubu ile Hz. Peygamber'i o cenderenin içerisinde kurtaran Kur'an'dır ve onun Hz. Peygamber'e verdiği o metodolojidir. Onu yeniden görmemiz, tespit etmemiz şart.

Bu Kitap, bekası Allah'ın uhdesinde olan bir kitaptır. Peygamberimiz'in Veda Haccı sırasında o mahşerî kalabalığa söylediği sözü yeniden içimizde duymalıyız; “Size iki şey bırakıyorum onlara sınıksız sarılın; elleriniz kifayet etmezse azı dişlerinle sarılın. O iki şeye sarıldığınız müddetçe izzetinizi kaybetmezsiniz, istikametinizi kaybetmezsiniz. O iki şey Kur'an ve Sünnetimdir.” (Muvatta, Kader, 3)

Ortamı tahlil çok önemlidir. Peygamberimiz'in kavgasının büyüklüğü buradadır; mücadelenin büyüklüğü buradadır; İslam'ın zaferinin büyüklüğü buradadır. Zerreden küreye adeta bir atomun ateşlenmesi ile başlayan bir inkişaf reaksiyonu gibi hale hale, halka halka çeyrek asırda İslam'ın kat ettiği mesafenin sırrı buradadır. Allah ve Resulü'nün rehberliğinde yürütülmüş bir inkılaptır İslam.

Hicaz'da Hıristiyanlar

O dönemde, o topraklarda Hıristiyanlar da çok güçlü durumda. Hıristiyanlar için de aynı tenkitler yöneltiliyor; onlar “Allah, için üçüncüsüdür,” dediler; baba, oğul, kutsal ruh; yani teslisi savundular. لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ (Maide 72) “Allah, Meryem oğlu İsa'dır diyenlerin hepsi kafir oldu.” Böyle diyor Kur'an ve bunları da eleştiriyor. “Bir

toplum Peygamberin manevi rehberliğinden, onun miras olarak bıraktığı ilkelerden uzaklaşırsa nasıl acınacak bir duruma düşer?” sorusunun cevabını bulmak için Hıristiyanlık bir laboratuvardır adeta.

Peygamberlerinin mefkûresini terk ettiler. Öyle bir noktaya geldiler ki, Hz. İsa “tevhid” dedi onlar “teslis” yaptı. Hz. İsa “tevbe” dedi, “namaz” dedi, “dua” dedi; onlar tepetaklak ettiler her şeyi. Biz ayetlerle Kur’an’dan biliyoruz ki kıyamet günü her ümmet, her millet imamı ile gelecek, peygamberi ile gelecek ve her peygambere, her şahide Allah ^(cc) soracak; “İlettin mi? Benim verdiğim tebliği ilettin mi?” “İlettim” “Tuttular mı, tutmadılar mı?” Peygamberi sorgulayacak; “Biz gönderilenlere soracağız,” diyor Allahu Teâlâ. Onun için Efendimiz Veda Haccı’nda çok mühim bir şey yaptı; o mahşeri kalabalığın gözlerine bakarak üç defa “Tebliğ ettim mi?” diye sordu. Tebliğ ettim mi? Tebliğ ettim mi? “Ettin” dediler ve sonra hiçbir peygamberin yapmadığı bir şey yaptı Peygamberimiz. Yüzünü semaya çevirdi, elini o mahşeri kalabalığın üstünde tuttu ve üç defa “Şahit ol ya Rabb! Şahit ol ya Rabb! Şahit ol ya Rabb!” dedi.

Peygamberin refakatinden çıkınca bir dinin müntesipleri ne hale gelir?

Bakin, Allah ^(cc) kıyamet günü Hz. İsa’ya soracaktı, “Sen mi dedin bunlara Allah’ı bırakın da bana ve anama tapın diye. Sen mi dedin?” Hz. İsa şaşırarak ve hemen cevap verecekti; “Allah’ım ben böyle bir şey demedim, Sen bütün eksik ve noksan sıfatlardan münezzehsin. Dedimse sen bilirsin zaten.” (Mâide 116)

Bugün gelinen noktaya bakalım. Avrupada bir mütefekkir Karen Armstrong diyor ki; “Bugün Hz. Muhammed dirilse

kalksa, Hz. İsa da gökten inse... Mesela Hz. İsa gökten insan ama Vatikan'a gitmesin. İnsanlara İncil'i tebliğ ettiği yere, Beyt-i Lahim'e gitsin. Hz. Muhammed ^(sav) de dirilsin, kalksın ama Medine'de kalmasin, Mekke'ye uğramasin; Amerika Birleşik Devletleri'ne, mesela Washington'a gitsin." Armstrong diyor ki; 'Hz. İsa insanlara İncil'i tebliğ ettiği yerde, kendisine iman ettiğini iddia eden adamı tanıyamaz; "Bu ne hal? Ben size teslis mi dedim, ben size Allah'ı bırakın da bana mı tapın dedim, bu ne hal?' derdi. Fakat Hz. Muhammed ^(sav) Amerika'da kendisine iman eden ümmetini tanır, sadece iki rekât namaz kılarken görsün kafidir; tekbir aldı, ellerini bağladı, rükû yaptı, secde yaptı... Tanır. Niçin? Çünkü Allah Resulü'nün sünneti, İslamî düşüncenin ve Kur'anî mefkûrenin kişiden kişiye değişen soyut bir eylem olmasının önüne geçmiş, Kur'an'ın hakikatleri sünnet ile ete kemiğe bürünmüştür. Bu çok mühimdir. Bunu gören İslam düşmanlarının türlü türlü yollarla sünneti alaşağı etmek istemelerinin en önemli amili budur.

Onun için Hicaz'da Hıristiyanlar da vardı, Hz. İsa'ya "Allah'ın oğlu" demiş ve bunu bir inanç olarak benimsemişlerdi. Medine döneminde Yemenli Hıristiyanlar Peygamberimiz'le çok tartıştılar. Efendimiz'e gelerek Hz. İsa ve Cebrail ^(as) hakkında sorular sordular. Peygamberimiz Hz. İsa'nın Allah'ın kulu ve Meryem'e attığı bir kelime olduğunu söyledi; onlarsa tutarsızdı. Hz. İsa'ya bazen "Allah'ın oğlu", bazen "ilah", bazen de "üçün üçüncüsü" diyorlardı. İman etmediler. Azîz ve Celîl olan Allah Âl-i İmran suresi 61. ayette onları lanetlemeye davet etti. "Toplasınlar çocuklarını, eşlerini... kimleri varsa. Sen de topla aileni, mü'minleri, lanetleşin. 'Kim yalancı ise Allah'ın laneti yalancıların üzerine olsun,' deyin. Lanetleşin de ben onların hesabını göreyim," dedi

adeta. Çekindiler, kendi aralarında istişare yaptılar ve Peygamberimiz'le lanetlenmeye cesaret edemediler.

Benzer durum oradaki Yahudiler için de söz konusu. Bütün peygamberleri bir yere koyalım, Efendimiz'i ^(sav) bir yere. Bu peygamber kayırmacılığı değil, bir realitenin, hakikatin tespitidir. Bir ilke olarak biz, peygamberlerin arasını ayırmayız. Bu bizim edebimiz, düsturumuzdur ama şunu da biliriz; Allah peygamberlerin bir kısmını bir kısmına üstün kılmıştır. Peygamberimiz ne cihetle başka bir yerde durur, diğer peygamberler ne cihetle nerede durur? Tarih boyunca ulü'l azm peygamberler vardır; Hz. İbrahim dahil, Hz. Nuh dahil, Hz. Musa dahil, Hz. İsa dahil, Allah Resülü dahil.

Bütün peygamberlerin mesajları evrenseldir ama hitapları yerel, bölgesel, mahallidir. Peygamberimiz'in ^(sav) hem mesajı hem hitabı evrenseldir. Allah ^(cc) Efendimiz'i Kur'an'da "rahmeten lil âlemin" şeklinde takdim eder. Âlemlere rahmettir O ^(sav). Kur'an'dan bahsederken, "âlemler için Kur'an bir uyarıdır," der. Efendimiz'in peygamberliğinin muhtelif zamanlarında pek çok devlet yöneticisine İslam'a davet mektupları göndermesi, "Eslim, teslem; Müslüman ol, kurtul. Ve senden sonra sana bağlı olanlar da kurtulsun; onların da sevabını al," diye uyarması Efendimiz'in hitabının cihanşümul olduğunun göstergesidir.

Bundan dolayıdır ki, Âl-i İmran suresinin 81. ayetinde Allah ^(cc) bütün peygamberlerden söz aldığını ifade ediyor; "Hani, Allah peygamberlerden, 'Andolsun, size vereceğim her kitap ve hikmetten sonra, elinizdekini doğrulayan bir peygamber geldiğinde, ona mutlaka iman edeceksiniz ve ona mutlaka yardım edeceksiniz,' diye söz almış ve 'Bunu kabul ettiniz mi; verdiğim bu ağır görevi üstlendiniz mi?' demişti.

Onlar, ‘Kabul ettik’ demişlerdi. Allah ^(cc) de, ‘Öyleyse şahit olun, ben de sizinle beraber şahit olanlardanım’ demişti.”

Kendisi hakkında söz alınan son peygamber, geçmişteki hiçbir peygamber gibi değildir. Dikkatle baktığımızda geçmişteki peygamberlerin yan yana farklı coğrafyalarda birbirinden bağımsız olarak peygamberlik yaptıklarını görüyoruz. Hz. Şuayb Medyen’dedir. Hz. Musa Kıpti’yi öldürünce Medyen’e gitmiştir. Allah ^(cc) Medyen’deki Hz. Musa’ya der ki; “Firavun’a git, o azdı ona tebliğ et.” Hz. Şuayb vardı Medyen’de; ona söyleyebilirdi. Ama söylemedi. Niçin? Hz. Şuayb’ın daveti de bölgesel, Hz. Musa’nınki de.

Hz. Lut’un kavmi Sodom ve Gomore halkını, yaptığı ahlaksızlıklardan dolayı helak eden melekler Hz. İbrahim’in yanına uğramışlar. Hz. İbrahim antik çağdaki ismi ile Kenan diyarı, Filistin topraklarında peygamber. Lut ^(as) bugünkü Ürdün’e de kıyısı olan Lut Gölü’nün kıyısındaki Sodom ve Gomore’de peygamber. Lut kavminin yaşadığı kasabalar Kur’an’da “mütefikât” helak edilmiş, altı üstüne getirilmiş beldele diye ifade edilir. Lut peygamber niçin o bölgede? Halbuki Hz. İbrahim var; tebliği, hitabı orayı da kapsayabilirdi. Ama öyle olmamış. Çünkü Hz. Peygamber’e kadarki bütün peygamberlerin hitabı bölgesel, Efendimiz’in hitabı “evrensel.” Onun için Peygamber Efendimiz’i Allah ^(cc) kadim dönemlerdeki peygamberlere bildirilmiştir. Bu hakikatin altının çizilmesi lazım; “bütün peygamberlere” bildirmiştir.

Allah biliyordu elbette, hiçbir peygamberin olmadığı bir zamanda Efendimiz’in yeryüzünde peygamber olacağını. Bu sözün bir hikmeti de peygamberleri değil onların ümmetlerini bilgilendirmek ve böylece onları bağlamaktı; bu çok

mühtemeldir. Onun için Saff suresinde Hz. İsa'nın İsrailoğulları'na Hz. Peygamberin adını dahi verdiği şöyle ifade edilir:

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ (Saff 6)

“Meryem oğlu İsa da şöyle demişti; ‘Ey İsrailoğulları! Bilin ki benden önceki Tevrat’ı doğrulamak ve benden sonra gelecek ‘Ahmed’ isimli elçiyi müjdelemek üzere size Allah tarafından gönderilmiş elçiyim.’ ”

Ben, benden sonra gelecek olan, ismi de Ahmet olacak bir Peygamberi müjdeliyorum. Bunun için geldim, benim misyonum bu.

İncil kelimesi, “ancelos” kökünden gelir; Latince “müjde” demektir. Neyin müjdesi? Efendimiz’in, son Peygamberin... Bu müjde çok mühtemeldir Kur’an’da.

Medine’de Beni Kaynuka, Beni Kurayza, Beni Nadr Yahudileri ile beraber Evs ve Hazreç olmak üzere iki Arap kabilesi de vardır; bunlar yerel kabilelerdir. Bunlar yaka paça birbirine girmişler; sürekli savaş halindedir. Şöyle dua ederlermiş Allah’a; “Allah’ım bize vaad ettiğin son peygamberi gönder. Biz onun arkasında saf tutalım ve şu kafirlerin hepsini yerle bir edelim.” Kitap kültürüne sahipler ve böyle niyaz ediyorlar. Sonra Allah (cc) buyuruyor ve diyor ki; “Bekledikleri şey kendilerine gelince onu inkar ettiler.” (Bakara 89) Hatta Tevrat’ta Hz. Musa’nın ve İncil’de Hz. İsa’nın Peygamberimiz’den o kadar çok bahsettiği anlatılır ki Kur’an’da, “Kendilerine kitap verilenler onu çocuklarını, oğullarını tanıdıkları gibi tanıyacak duruma geldiler,” denir; o kadar net. Peki, niçin itaat etmediler? Son peygamberin kendilerinden çıkacağına dair o beklenti, başlarına bela, içlerine musallat o fanatizmleri, o bağlılıkları iman etmelerine engel oldu.

Diğer yandan İslamiyet kendisine çeşitli vesilelerle teklif edildiğinde aklını ve kalbini imana ve Kur'an'dan gelen hakikate açan örnekler de çoktur. Merhum Esad Coşan Hocaefendi'nin beni çok etkileyen bir tespiti vardır. Osmanlı'ya matbaayı getiren İbrahim Müteferrika'dır. Bu zat Transilvanya bölgesinde, bir başpiskopos iken Müslüman olmuştur ve niçin Müslüman olduğunu yazdığı *Risâle-i İslâmiyye* adında bir eseri vardır. Merhum Hocaefendi o eser üzerinden bir çalışma yapmış ve orada İbrahim Müteferrika'nın yaklaşık ifadelerle şöyle söylediğini bildiriyor: “Şahsiyetsiz hocalarımlın, üstatlarımlın, ‘Bunlar Tevrat’tan, İncil’den neshedilmiş, çıkartılmış’ dedikleri pek çok sureye ulaştım ve onlarda son peygamberin müjdelendiğine dair ayetlere rastladım. Ve bu sebeple Müslüman oldum.”

Buradan anlıyoruz ki İslami literatürde “tebşirat” denilen, yani Tevrat ve İncil’de Hz. Peygamber’i müjdeleyen pek çok ayet hâlâ mevcuttur. Hatta ehl-i ilim demiştir ki; Tevrat ve İncil’de Hz. Peygamberin müjdelendiği ayetleri tasfiye etme isteği, kutsal kitapların tahrif edilmesindeki etkin amillerinden birisidir.

“*Muhammed in The Bible / Kutsal Kitapta Muhammed*” isimli eserin yazarı bir Yahudi Profesördür ve 1940'ta vefat etmiştir. Tevrat'ta son peygamberden haber veren ayetlerin pek çoğu tasfiye edilmesine rağmen hâlâ Hz. Peygamberle ilgili ayetlerin olduğunu tespit eden, hayır ve hakikat arayışında olan David Benjamin, bu araştırmasının sonucunda Müslüman olmuş ve Davud ismini almıştır.

Hicaz'da Putperestler

Bir de putperestlik var o bölgede. İslam'ın Mekke mücadelesi, putperestlikle mücadeledir aynı zamanda. Halk

putlara tapıyordu, hatta bazı rivayetlerde cinlere ve şeytanlara taptıkları da anlatılır. Kendi elleriyle yaptıkları putlara tapıyorlardı; burası mantığın bittiği noktadır.

Bu noktada Hz. İbrahim'in puthanede putları sorgulaması gelsin aklınıza. Putlara yaklaşmış, iyice sokulmuş; "Neyiniz var? Niye konuşmuyorsunuz? Niye yemiyor, niye içmiyorsunuz? Size tapılır mı?" demiş ve almış baltayı eline darmadağın etmiş. Baltayı da büyük putun boynuna asmış. Bir girmişler ki puthane yerle yeksan. "Kim yapmış olabilir?" "İbrahim diye biri vardı; diline dolamıştı putlarımızı; yapsa yapsa o yapmıştır." diyenler olmuş. Bunun üzerine bulmuş getirmişler; "Sen mi yaptın!" diye sormuşlar. Hz. İbrahim; "Balta kimin boynunda asılıysa o yapmıştır." diye cevap vermiş. Ayette mealen diyor ki; "Başları ellerinin arasına düştü, akılları başlarına geldi, içlerinden dediler ki; siz ne zalim insanlarsınız; bunlara tapılır mı?" (Enbiya 57-68) Ama sonra başlarına bela eski hastalıkları, putperestlik sevdaları nüksetti. Hz. İbrahim'i yakmaya çalıştılar. Hz. İbrahim'in putları sorgulaması ve müşriklerin bütün argümanlarını çürütmesi, putperestliğin, aklın ve mantığın en temel ilkelerinden bile ne kadar yoksun olduğunu göstermesi bakımından oldukça önemlidir.

İbnu'l-Kelbi'nin *Kitabu'l Esnam, Putlar Kitabı* isimli bir eseri vardır. Orada çok enteresan hadiseler anlatır. Allah Teâlâ Kur'an'da fal okları ile davranış tarzı belirlemeyi haram kılmıştır. Fal okları ile aksiyon belirlemek, tavır belirlemek, hareket tarzı, plan belirlemek yasaklanmıştır. Şöyle ki cahiliye devrinde bir müşrik putun yanına gidiyor ve onunla istişare ediyordu. Bir şey yapacak. Elinde birinin ucunda "evet" diğeri "hayır" yazan iki ok var veya bir ucu "evet" bir ucunda "hayır" yazan bir ok var. Oku putun önünde atıyor.